

Na temelju članka 154. Statuta Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (u daljnjem tekstu: Fakultet), Fakultetsko vijeće, na sjednici održanoj dana 17. srpnja 2007. godine, donijelo je

OPĆA PRAVILA O OBAVLJANJU ZNANSTVENOG, STRUČNOG I NASTAVNOG RADA NA MEDICINSKOM FAKULTETU U ZAGREBU

I. ZNANOST I NASTAVA

I.1. Fakultet od svih svojih članova očekuje da svoje znanstvene i nastavne aktivnosti obavljaju u skladu s najvišim standardima etike, istinitosti i točnosti. O svakom primjeru kršenja dobre akademske prakse i akademskog integriteta potrebno je obavijestiti čelnika ustrojbene jedinice (poštujući hijerarški slijed ustrojstva Fakulteta: laboratorij, odsjek, odjel, zavod, podružnica), a ako se problem ne uspije riješiti na razini ustrojbene jedinice, potrebno je obavijestiti dekana Medicinskog fakulteta (vidi Pravila postupanja pri optužbama za znanstveno nedolično postupanje i prijevaru u znanosti). Od svih članova Fakulteta (uključujući i studente i nenastavno osoblje) u takvim slučajevima očekuje se i traži puna suradnja u svim postupcima početne provjere ili službene istrage mogućih prekršaja, primjerice da dostave zatraženu dokumentaciju ili informacije.

I.2. Fakultet ne sudjeluje (i ne dopušta sudjelovanje) u bilo kakvim tajnim ili povjerljivim («klasificiranim») istraživanjima, zbog toga što takva istraživanja mogu bitno ugroziti dva temeljna poslanja Fakulteta: (a) stvaranje novog znanja i (b) primjenu novog znanja na dobrobit čovječanstva. I stvaranje novog znanja i njegova primjena na dobrobit čovječanstva očito su ometeni u situacijama u kojima postoje nametnuta ograničenja na otvoreno i javno publiciranje rezultata, slobodnu raspravu te pristup nalazima istraživanja.

I.3. Zbog razloga navedenih u stavku I.2., Fakultet od svih svojih istraživača zahtijeva da rezultate svojih istraživanja mogu objaviti i objave bez prethodne suglasnosti financijera tih istraživanja. Međutim, specifični ugovori s financijerima (uz odobrenje Fakulteta, preko kojeg se svi ti ugovori o istraživanjima i moraju sklapati) mogu pravnoj ili fizičkoj osobi koja financira istraživanje omogućiti kraće razdoblje počeka, koje služi tome da se (a) identificiraju vlasničke informacije za koje je možda potrebna zaštita patentom ili autorskim i srodnim pravima i (b) uoče povjerljive informacije o financijeru koje prethodno treba ukloniti. Općenito je pravilo u međunarodnoj zajednici da se financijeru istraživanja zajamči razdoblje počeka od 30 do 45 dana prije slanja rukopisa u časopis, no cijelo to razdoblje počeka ne smije trajati dulje od 90 dana.

I.4. Pravila Fakulteta nalažu da se sva dokumentacija vezana uz istraživanja financirana iz državnog proračuna (uključujući i izvorne podatke istraživanja) čuvaju i budu dostupna nadležnim tijelima u propisanom razdoblju, što je u većini slučajeva najmanje 3 godine od dostave završnog financijskog izvješća o istraživanju. Fakultet od svih svojih članova očekuje da u svojim laboratorijima ili na drugim *bona fide* lokacijama čuvaju i pohrane sve istraživačke podatke, neovisno o tome jesu li istraživanja financirana iz proračuna ili iz drugih izvora, te da ovlaštenim osobama Fakulteta ili drugih nadležnih ustanova omoguće uvid u te podatke kad god je to potrebno. Ako istraživači prime zahtjev da se takav uvid u istraživačke podatke omogući nekom tijelu ili nadležnoj osobi izvan Fakulteta, dužni su prije omogućavanja uvida prethodno o tome obavijestiti Ured dekana ili Prodekana za znanost.

I.5. Fakultet čvrsto vjeruje da se sredstva za istraživanja trebaju dodjeljivati istraživačima na temelju njihove izvrsnosti te na temelju pozitivnih recenzija odgovarajućih stručnjaka. Stoga Fakultet niti nastoji sredstva za istraživanja pribaviti lobiranjem, niti svojim članovima dopušta da to čine. Međutim, ako neki član Fakulteta uoči obećavajuću temu istraživanja koja nije primjereno pokrivena proračunskim sredstvima, Fakultet je spreman članu pomoći da sastavi kompetitivni i na izvrsnosti utemeljeni prijedlog istraživanja na tu temu.

I.6. Da bi se osiguralo da istraživanja obavljaju oni koji su za to u potpunosti osposobljeni i kvalificirani, kao i da bi se osigurao primjeren odnos istraživača s Fakultetom, Fakultet uobičajeno podupire jedino projekte čiji voditelji su zaposlenici Fakulteta, u znanstvenom ili znanstveno-nastavnom zvanju. Iznimke od tog pravila su moguće, uz posebno odobrenje dekana Fakulteta i kad je to sukladno s misijom Fakulteta.

I.7. Načelna politika Fakulteta je da ima pravo prvenstva na sve patente te na neka od djela zaštićenih autorskim i srodnim pravima, koja stvore djelatnici i studenti Fakulteta, na temelju istraživanja i srodnih aktivnosti ostvarenih na Fakultetu. Za pojedinosti vidjeti posebni Pravilnik koji je sastavio Fakultet.

I.8. Sukladno zakonu i drugim općim aktima Sveučilišta i Fakulteta, svaki istraživač koji predlaže istraživanje na ljudskim ispitanicima, dužan je prethodno prijedlog istraživanja dostaviti na procjenu Etičkom povjerenstvu Fakulteta. Istraživanje ne može započeti dok se ne dobije pozitivno mišljenje Etičkog povjerenstva te dok prijedlog projekta nema svu propisanu i potrebnu prateću dokumentaciju u odnosu na najstrože poštivanje etičkih načela.

I.9. Istraživački i/ili nastavni rad sa živim kralježnjacima je integralni dio rada na Fakultetu i predstavlja posebnu povlasticu sukladno odredbama zakona i drugih općih akata. Svi članovi Fakulteta koji namjeravaju koristiti laboratorijske životinje u istraživanju, nastavi ili testiranju lijekova dužni su prethodno pribaviti suglasnost odgovarajućeg odbora Etičkog povjerenstva Fakulteta, a prije dobivanja te suglasnosti rad s laboratorijskim životinjama ne smije započeti.

I.10. Na Fakultetu postoje pravila i službe, sukladno odredbama Zakona o zaštiti na radu i srodnim općim aktima, za rad i rukovanje s radioaktivnim materijalima, opasnim kemikalijama, potencijalno opasnim biološkim materijalima i drugim kontroliranim supstancama. Djelatnici koji planiraju raditi s nekim od navedenih materijala dužni su se o tome prethodno konzultirati s odgovarajućim službama u Tajništvu, odnosno striktno se pridržavati postojećih propisa i pravila.

II. PREDLAGANJE I DOBIVANJE PROJEKATA

II.1. Svi prijedlozi projekata, koje sastavljaju djelatnici Fakulteta u nastojanju da iz vanjskih izvora osiguraju financijsku podršku za istraživanja, nastavu ili druge programatske aktivnosti Fakulteta, moraju proći prethodnu unutarnju recenziju na Fakultetu te dobiti suglasnost iz Ureda dekana (čelnika ustanove) prije no što ih se može dostaviti na ocjenu vanjskim ustanovama. To posebice vrijedi za sve prijedloge istraživanja koja se namjerava financirati iz neproračunskih (privatnih i sličnih profitnih) izvora.

II.2. Pravodobna konzultacija istraživača s tijelima uprave Fakulteta (npr. s dekanom ili prodekanom za znanost) je osobito preporučljiva u slučajevima u kojima postoji mogućnost da potencijalni financijer predlaže ili inzistira na točkama ugovora koje mogu biti u suprotnosti s temeljnom misijom i pravilima Fakulteta. Istraživači moraju biti svjesni činjenice da će za takve projekte dekan uskratiti potpis i suglasnost, te da je potrebno dovoljno vremena za prethodnu evaluaciju projekata koje se planira izvoditi na Fakultetu.

II.3. Za sve naknadne promjene već odobrenih projekata (u pogledu trajanja, iznosa financiranja ili uvjeta za nastavak financiranja) vrijede ista pravila kao i za prvu prijavu projekata.

III. PATENTI, LICENCE, AUTORSKA I SRODNA PRAVA

III.1. Fakultet potiče svoje članove da iskoriste najbolje načine za diseminaciju svojih otkrića i njihovo korištenje na dobrobit javnosti, uključujući i ostvarivanje patentnih prava, licenci, te autorskih i

srodnih prava. Obzirom na složenost tih procesa i postupaka, Fakultet će o njima sastaviti posebna Pravila.

IV. IZVANJSKI INTERESI I ZAPOSLENJA

IV.1. Fakultet svoje članove potiče da sudjeluju u financiranim istraživanjima, konzultantskim poslovima te drugim aktivnostima od kojih koriste mogu imati ne samo pojedinačni članovi, nego i Fakultet i društvo u cjelini. Iako su aktivnosti koje članovi obavljaju izvan Fakulteta (izvanjske aktivnosti i interesi) često u skladu s nastavnim, znanstvenim i drugim akademskim obvezama članova te ciljevima Fakulteta, ponekad takve aktivnosti mogu biti u sukobu s odgovornostima i zadaćama osobe kao djelatnika Fakulteta kao i s temeljnim ciljevima Fakulteta. Izvanjski interesi i obveze mogu vitalnu energiju i kreativnost člana Fakulteta usmjeriti na izvanfakultetske aktivnosti i tako ometati ili ozbiljno narušiti integritet nastave, znanosti i drugih akademskih aktivnosti na Fakultetu. Zbog svega toga, Fakultet jasno ističe svoju čvrstu privrženost sljedećim temeljnim načelima:

- a) Glavna i nezamjenjiva profesionalna obaveza zaposlenika Fakulteta jest prema Fakultetu i njegovoj misiji stvaranja, diseminacije i čuvanja novog znanja.
- b) Nije dopustivo da bilo kakva izvanjska aktivnost ili financijski interes bilo kojeg člana naše akademske zajednice dovodi u pitanje ili izravno ugrožava integritet nastave, znanosti i ostalih akademskih aktivnosti na Fakultetu, niti da člana ometa u ispunjavanju njegovih temeljnih dužnosti na Fakultetu, niti da ugrozi dobrobit naših studenata.

Osim toga, u ostvarivanju svojih izvanjskih interesa i aktivnosti članovi Fakulteta u pravilu ne smiju koristiti opremu, prostor i resurse Fakulteta.

IV.2. Sukob obveza i sukob interesa

IV.2.1. Temeljna obveza Fakulteta jest osigurati da se znanstvena istraživanja, konzultativni rad te druge aktivnosti nastavnog i nenastavnog osoblja obavljaju pravilno, primjerno i u skladu s načelima otvorenosti, povjerenja i slobode istraživanja, ključnih i za akademsku autonomiju i za dobrobit i uspješno poslovanje Fakulteta. Stoga je vrlo bitno da na Fakultetu postoje jasna pravila i procedure za prepoznavanje, bilježenje i uspješno rješavanje stvarnih i percipiranih sukoba obveza i sukoba interesa. O tome će Fakultet sastaviti detaljnija pravila i upute, no ovdje se ističu temeljna načela. Temeljna pretpostavka svih pravila i uputa u odnosu na sukob obveza i sukob interesa jest da je svaki član naše akademske zajednice dužan djelovati u najboljem interesu Fakulteta i ne smije dopustiti da njegove izvanjske aktivnosti ili izvanjski financijski interesi ometaju ispunjavanje te primarne obveze.

IV.2.2. Do sukoba obveza dolazi kad obveza člana Fakulteta u odnosu na neku njegovu izvanjsku aktivnost negativno utječe na sposobnost tog člana da ispunji svoje obveze na Fakultetu. Postojanje takvog problema obično je relativno lako uočiti i prepoznati, jer zbog njega član Fakulteta u svoje fakultetske aktivnosti ulaže uočljivo manje vremena i energije. Pritom je ključno shvatiti da obveze prema Fakultetu nisu ispunjene samo urednim ispunjavanjem nastavnih obveza; član Fakulteta mora biti dostupan studentima i izvan nastave, sudjelovati u radu odbora i povjerenstava Fakulteta te drugim sveučilišnim aktivnostima, djelovati kao mentor u diplomskim i postdiplomskim studijima, te iznad svega trajno i uspješno obavljati znanstvena istraživanja. Svaka vrsta odnosa s izvanjskim organizacijama, zbog koje član Fakulteta treba često i dugo izbivati s Fakulteta, predstavlja sukob obveze i mora biti izbjegnuta.

IV.2.3. Do sukoba interesa dolazi kad član Fakulteta ima izvanjski ekonomski interes koji negativno utječe (ili pruža poticaj za negativni utjecaj) na sposobnost tog člana da obavlja svoje fakultetske aktivnosti. Bitno je uočiti da sukob interesa može nastati kao prirodna posljedica života i djelovanja pojedinca u ostatku svijeta (izvan Fakulteta) te da postojanje sukoba interesa samo po sebi ne predstavlja prekršaj niti znak da je itko pogrešno postupio. Međutim, kad sukob interesa postoji, mora ga se uočiti i prepoznati, *explicite* deklarirati i potom ili odstraniti, ili umanjiti ili na drugi primjeren način regulirati. Štoviše, čak i kad sukob interesa zapravo ne postoji, drugim članovima Fakulteta (npr. studentima) ili široj javnosti može se činiti da postoji; stoga i takve percipirane sukobe interesa treba prepoznati i pravilno razriješiti, jer oni također mogu ozbiljno narušavati ugled i vjerodostojnost Fakulteta i akademske zajednice.

IV.3. IZVANJSKO AKADEMSKO ZAPOSLENJE

Od svih aktivnosti kojima se član Fakulteta može baviti izvan Fakulteta, nastavna aktivnost zaslužuje posebnu pozornost jer je ona najizravnije u kompetitivnom odnosu s temeljnom edukacijskom misijom Fakulteta. Pri odlučivanju o primjerenosti takvog izvanjskog angažmana, članovi Fakulteta moraju uzeti u obzir koliko je za takvu aktivnost potrebno vremena te koji je potencijalni učinak te aktivnosti na aktivnosti i institucijske ciljeve Fakulteta.

IV.3.1. U izvanjske (plaćene ili neplaćene) nastavne aktivnosti koje se, zbog njihove tijesne povezanosti s edukacijskom misijom Fakulteta, može obavljati samo uz prethodno odobrenje dekana, ubrajamo:

- (a) sudjelovanje (plaćeno ili neplaćeno) u «distance learning» aktivnostima s drugim ustanovama ili komercijalnim tvrtkama, tijekom cijele akademske godine; ili
- (b) sudjelovanje kao voditelj tečaja (ili su-voditelj tečaja) na drugoj akademskoj instituciji tijekom akademske godine (takve aktivnosti u pravilu ne bi trebale biti odobrene).

IV.3.2. U izvanjske nastavne aktivnosti za koje nije potrebno prethodno odobrenje dekana, ubrajamo:

- (a) održavanje (plaćenih ili neplaćenih) pojedinačnih predavanja na drugim akademskim institucijama, znanstvenim skupovima ili javnim skupovima;
- (b) održavanje ljetnih tečajeva na Fakultetu ili drugdje;
- (c) postavljanje ne-interaktivnih edukacijskih materijala na mrežne stranice.

IV.4. IZVANJSKO NEAKADEMSKO ZAPOSLENJE

Članovi Fakulteta moraju imati na umu svoje primarne obveze na Fakultetu kad razmatraju mogućnosti dodatnog neakademske zaposlenja (npr. djelovanje u svojstvu konzultanta za poslovnu tvrtku ili vladinu agenciju).

Aktivnosti od kojih Fakultet očito ima koristi (npr., povremeno sudjelovanje u svojstvu recenzenta ili člana prosudbene skupine ili savjetodavca za vladine agencije, fundacije, profesionalna društva, akademska predavanja na drugim ustanovama i sl.) ne samo da nisu zabranjene, nego ih se potiče. Za Fakultet su također prihvatljive i druge ektramuralne aktivnosti članova (uključujući i konzultantske i profitne) koje ne ometaju ispunjavanje njihovih zadaća na Fakultetu. Općenito, takve aktivnosti ne bi smjele zauzimati više od jednog dana u tjednu u bilo kojem semestru ili ljetnom mjesecu (tj. u razdobljima u kojima članovi Fakulteta primaju plaću za svoj rad na Fakultetu).

Akademici i emeritirani nastavnici (ako su još uvijek u nekom aktivnom odnosu s Fakultetom), mogu prihvaćati bilo koji oblik izvanjskog zaposlenja koji ne stvara sukob interesa i ne ometa ispunjavanje njihovih obveza na Fakultetu.

V. UPRAVLJANJE PRIVATNIM TVRTKAMA

V.1. Zbog potencijalnog postojanja sukoba interesa i/ili sukoba obveza, u mnogim slučajevima neće biti primjereno da član Fakulteta upravlja značajnim udjelom ili posjeduje značajan udio privatne tvrtke. Međutim, pod određenim okolnostima, Fakultet to može dopustiti, uz uvjet da ugovorni odnosi na najmanju moguću mjeru svode vjerojatnost sukoba interesa i/ili obveza. Pritom se mora uvažiti sljedeće:

V.1.1. Ako član Fakulteta ima (ili planira steći) vlasnički ili menadžerski udio u privatnoj tvrtki, o tome je dužan u pisanom obliku obavijestiti Dekana i zatražiti suglasnost. Dekan može samostalno ili uz prethodni savjet Povjerenstva za akademski integritet dati suglasnost ili je uskratiti.

V.1.2. Kad je tvrtka osnovana da bi se komercijalizirali rezultati profesionalnog rada člana Fakulteta, zahtjev za dobivanje suglasnosti (upućen Dekanu) mora biti raspravljen na Povjerenstvu za akademski integritet.

V.1.3. Ako Povjerenstvo za akademski integritet utvrdi da takva aktivnost člana Fakulteta predstavlja (ili je vrlo vjerojatno da će predstavljati) sukob interesa, Povjerenstvo će kroz izravni razgovor s članom Fakulteta razmotriti sve mogućnosti da se sukob interesa izbjegne ili da se nađe način pravilnog reguliranja tog sukoba interesa.

V.1.4. Ako Povjerenstvo za akademski integritet utvrdi da takva aktivnost člana Fakulteta predstavlja (ili je vrlo vjerojatno da će predstavljati) sukob obveza, taj će predmet proslijediti na odluku dekanu i Fakultetskom vijeću.

V.2. Fakultet će sastaviti dodatna i detaljna pravila i upute o prepoznavanju i upravljanju sukobima interesa i sukobima obveza.

VI. ZNANSTVENA OPREMA

VI.1. Znanstvena i druga oprema kupljena na teret sredstava Fakulteta ili sredstava projekata koji su ugovoreni preko Fakulteta (čije se računovodstvo obavlja na Fakultetu), ostaje vlasništvo Fakulteta osim ako u ugovoru s izvanjskim financijerom nije izričito drugačije određeno.

VI.2. Članovi Fakulteta koji namjeravaju neku opremu (znanstvenu, uredsku ili računalnu) koristiti izvan kampusa Fakulteta (npr. prilikom službenih putovanja i studijskih posjeta drugim ustanovama ili godišnjih odmora) dužni su prethodno zatražiti odobrenje od čelnika ustrojbene jedinice i pribaviti suglasnost dekana.

VI.3. Ako član Fakulteta odluči karijeru nastaviti na drugoj akademskoj ili ne-profitnoj ustanovi, pri mogućem prijenosu znanstvene opreme treba se pridržavati sljedećih uvjeta:

VI.3.1. Ako je oprema kupljena sredstvima izvanjskog financijera (npr. Ministarstva, fundacije) tijekom tekućeg projektnog razdoblja, ona se može prebaciti na drugu ustanovu (ako to dopušta ugovor potpisan s financijerom istraživanja) i ako su zadovoljena sva tri sljedeća uvjeta:

- a) Istraživački projekt u sklopu kojeg je dotična osoba koristila opremu na Fakultetu biti će nastavljen na drugoj ustanovi;
- b) U projekt nisu uključeni diplomski studenti ili drugi članovi Fakulteta, kojima je ta oprema prijeko potrebna za nastavak istraživanja na Fakultetu; te
- c) Nova ustanova je spremna platiti troškove prijevoza i osiguranja opreme.

VI.3.2. Ako je oprema kupljena sredstvima Fakulteta ili izvanjskim sredstvima u prethodnom projektnom razdoblju, ona se može prebaciti na novu ustanovu jedino ako to dopuštaju odredbe izvornog ugovora financijera te ako čelnik ustrojbene jedinice i dekan u pisanom obliku potvrde da dotična oprema nije potrebna niti jednom članu Fakulteta.

VI.3.3. Ako je udovoljeno uvjetima iz članka VI.3.3., istraživač koji namjerava prijeći u drugu ustanovu mora prodekanu za znanost i dekanu dostaviti popis tražene opreme, a taj popis mora sadržavati inventurne brojeve opreme te naziv i broj projekta u okviru kojeg je oprema kupljena. Oprema se ne smije brisati iz popisa inventara niti prebacivati na drugu ustanovu prije no što to odobri dekan. Ako nije drugačije određeno, sve troškove prijevoza, osiguranja i rukovanja opremom dužna je platiti ustanova u koju se oprema prebacuje.

VI.3.4. Fakultet neće dopustiti da se oprema nabavljena sredstvima državnog proračuna prebaci u bilo koju profitnu ustanovu ili tvrtku. Za opremu kupljenu sredstvima Fakulteta, takav prijenos opreme iznimno se može odobriti samo ako za to postoji jasan interes Fakulteta te precizno sklopljen ugovor s profitnom ustanovom ili tvrtkom.

VI.3.5. Za inventuru i otpis dotrajale opreme na Fakultetu postoje odgovarajuće službe, koje članovi Fakulteta trebaju kontaktirati u slučaju potrebe.

Ova Pravila stupaju na snagu osmoga dana od objave na oglasnoj ploči Fakulteta.

Broj: 01-70/173-2007
Zagreb, 18. 07. 2007.

Dekan:

Prof. dr. sc. Nada Čikeš

Ova Pravila su objavljena na oglasnoj ploči Fakulteta dana 30.07.2007. godine.